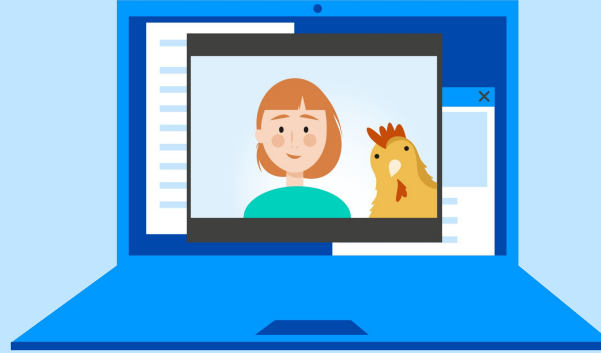

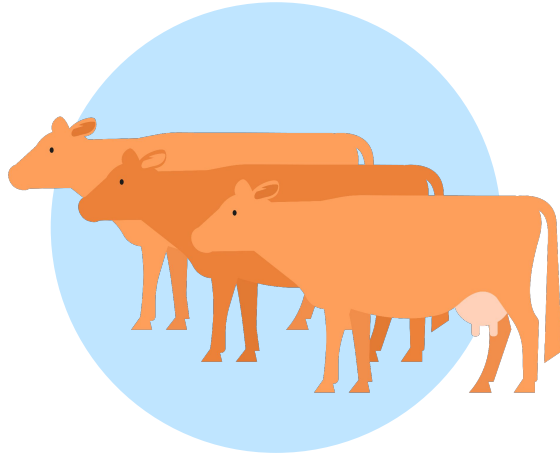

Digitalisering av veterinærtjenesten

Sluttrapport for konseptfasen

Digitale Helgeland og Halogen, mars 2024

Innholdsfortegnelse

- Om prosjektet og prosessen..... 3
- Konseptet..... 13
- Funn..... 21
- Mulige gevinster og effekter..... 28
- Alternativer..... 36
- Forutsetninger..... 47
- Anbefalinger..... 50
- Veien videre..... 57

Om prosjektet og prosessen

Forord

Nok en spennende fase er på hell og prosjektet sitter igjen med dypere kunnskap og enda flere gode relasjoner gjennom alle samtalene, brukertestene og møtene vi har hatt med mennesker knyttet til veterinærtjenesten for produksjonsdyr.

Målet har hele veien vært å løse reelle utfordringer og behov i veterinærtjenesten. Etter en grundig innsiktsfase med tett brukerinvolvering så vi ganske raskt at problemene ikke bare gjaldt vår region, men hele landet. Vi utvidet dermed horisonten fra å løse lokale utfordringer til nasjonale.

I skrivende stund er vi inne i avsluttende fase for konseptarbeidet og i sluttrapporten for denne fasen er vi tydelig på hvilke tiltak som kreves av sentrale myndigheter for å kunne tilby gode sammenhengende digitale tjenester i landbrukssektoren.

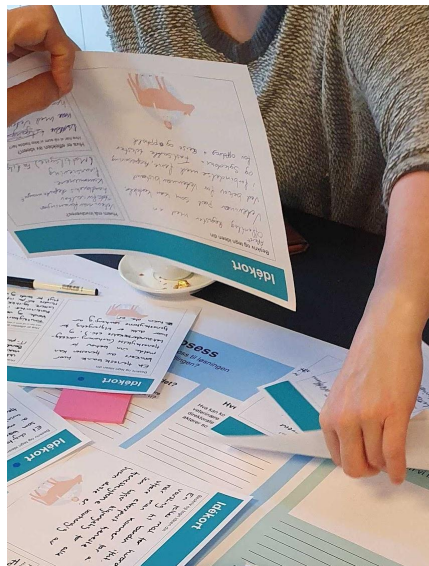

Et lokalt behov fra små kommuner på Helgeland er på i underkant av ett år forankret på departementsnivå. Hvordan har vi fått til det?

En av suksessfaktorene som står høyt på listen, er styret til Digitale Helgeland og prosjektets styringsgruppe. Begge er fremoverlente og tro mot både vår egen og regjeringens digitaliseringsstrategi. Dette har bidratt til høy tillit, støtte og sterk lokal forankring, og gitt mot til å tørre å tenke stort.

En annen faktor er at vi hele veien har hatt fokus på brukerperspektivet, noe som har skapt gode relasjoner både oppover og nedover i forvaltningen. Mandatet vårt, og at vi er en nøytral part som ikke har noe kommersiell vinning i dette, setter oss i en posisjon som gjør det enkelt å løfte frem behov og utfordringer.

Dette prosjektet viser at samarbeid på tvers av fagområder og sektorer er nøkkelen for å lykkes. Vi hadde ikke kommet i mål uten alle som har delt sin kunnskap med oss, både i tjenesten og i forvaltningen.

Sist, men ikke minst, har kompetansen innen tjenstedesign i Halogen og et godt samarbeid vært uvurderlig for prosjektet. Kombinasjonen med tjenstedesign og at de ansatte i Digitale Helgeland har lang erfaring med digitalisering i offentlig sektor, gjør oss sikre på at det vi har anbefalt i denne rapporten kommer til å løse reelle behov og utfordringer i dagens tjeneste.

Camilla Falch, prosjektleder i Digitale Helgeland

Mars 2024

Bakgrunn

 Hattfjelldal kommune
Sentraladministrasjonen

STATSFORVALTEREN I NORDLAND
Postboks 1405
8002 BODØ

Deres ref.:	Vår ref.:	Saksbehandler:	Aktivkode:	Dato:
	22/0873	Sten Skjerve 75 18 48 05	FE-230, T1-440	13.07.2022

SØKNAD OM PROSJEKTSKJØNNSMIDLER TIL DIGITALISERING AV VETERINÆRTJENESTEN I KOMMUNENE DELPROSJEKT TIL VETERINÆRPROSJEKT I GRANE OG HATTFJELLDAL KOMMUNE.

Hattfjelldal kommune søker om kr 500.000,- i prosjektskjønnsmidler til digitalisering i veterinærtjenesten.

Delprosjektet er et initiativ på bakgrunn av funn og behov fremkommet i «Veterinærprosjektet i Hattfjelldal og Grane» som har hatt prosjektperiode fra 01.01.2022 til 01.07.2022.

I prosjektperioden har det blitt pekt på flere læringsmål for fremtidig organisering av tjenesten, men også et betydelig potensiale for digitalisering, blant annet ift utvikling av kvalitet- og styringssystem for journal, informasjonsutveksling, arkiv, betaling, kartløsning samt internkontroll.

Digitalisering av disse områdene sees både som en naturlig del av oppfølging av behov løftet frem i «Veterinærprosjektet», samtidig som det er en nødvendig modernisering som vil legge til rette for at kommunene kan oppfylle krav i Dyrehelsepersonell lovens § 3. Prosjektet vurderes å ha stor overføringsverdi både regionalt (i Nordland) og nasjonalt.

Om «Veterinærprosjektet i Hattfjelldal og Grane»:

BAKGRUNN OG PROBLEMSTILLING.

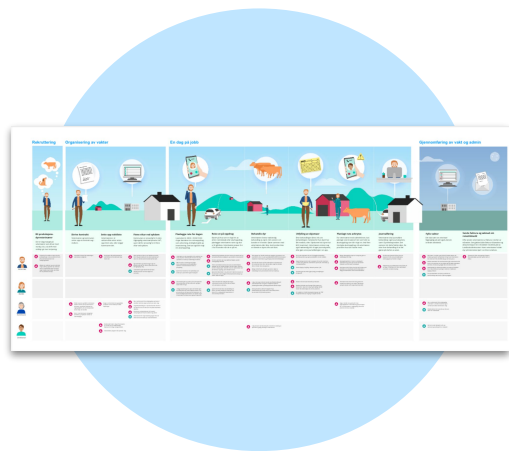
Grane- og Hattfjelldal veterinærdistrikt består av kommunene Grane og Hattfjelldal. Distriktet har etablert en felles veterinærordning. Begge kommunene har en kommuneveterinær i 100% stilling som ivaretar oppdrag på hverdager fra kl. 08:00 – 16:00.

For å dekke opp veterinærtjenester også resten av døgnet, året rundt, er det engasjert to andre veterinærer som deltar i vaktordning.

Gjennom “*Veterinærprosjektet i Hattfjelldal og Grane*” ble det funnet et betydelig potensial for digitalisering i tjenesten. Hattfjelldal kommune søkte og fikk innvilget 500.000 kr til prosjektet fra Statsforvalteren i Nordland. Både Hattfjelldal og Grane er en del av Digitale Helgeland, og ønsket prosjektledelse derfra. Prosjektet hadde formell oppstart vinter 2022/2023.

Prosjektet fikk innvilget en videre finansiering på 300.000 kr fra Helgelandsrådet for å kunne fullføre konseptfasen.

Innsikt og involvering

Prosjektet er ledet av Digitale Helgeland og gjennomført av Digitale Helgeland og Halogen gjennom tett samarbeid.

Vi har hatt en bred involvering i prosessen gjennom samtaler, intervjuer og verksteder. Vi har involvert veterinærer, bønder, og kommuner fra hele landet. I tillegg har statsforvaltere, Animalia, bondelag, Digitaliseringsdirektoratet, Helgelandsrådet, Landbruksdirektoratet, Landbruks- og matdepartementet (faglig og politisk), Den norske veterinærforening, AgriAnalyse, Landbrukets dataflyt og KS bidratt med innsikt, innspill og ideer. KS har i tillegg vært med i prosjektstyregruppen og møter med LMD. Involvering har vært viktig i prosessen for å sikre forankring, grundig forståelse for brukerbehovene og for å skape engasjement.

Rapporten har blitt sendt på høring til alle involverte aktører, hvor alle har fått mulighet til å gi innspill til innholdet.

Fase 1: innsikt

Mål: Kartlegge og forstå hvordan dagens veterinærtjeneste fungerer fra de ulike aktørenes ståsted, og identifisere behov og utfordringer knyttet til denne prosessen.

Aktiviteter:

- 9 intervjuer med veterinærer, bønder, ansatte i kommuner, Animalia og Landbruksdirektoratet
- Feltarbeid ved skygging av en veterinær på jobb
- Verksted med de samme rollene for å validere og videreutvikle innsikten fra intervjuene.

Hele innsiktsrapporten fra fase 1 kan leses her: [Innsiktsrapport vår 2023](#)

Veterinærnærheten Innsiktskart - As is

Dette kartet er basert på informasjonen som er tilgjengelig i 2023. Kartet inneholder informasjon om 5 ulike tjenester og tjenester. Det er viktig å merke seg at informasjonen på dette kartet er basert på informasjon som er tilgjengelig i 2023. Kartet inneholder informasjon om 5 ulike tjenester og tjenester. Det er viktig å merke seg at informasjonen på dette kartet er basert på informasjon som er tilgjengelig i 2023.

Holten fiske silte
Storhetting, vakkert landskap, og en fantastisk utsikt over fjord og fjell. Dette er et fantastisk sted for en tur i naturen.

1 Informasjon
2 Ansvar

I denne delen finner du informasjon om de ulike tjenestene som er tilgjengelige i området. Dette inkluderer informasjon om de ulike tjenestene som er tilgjengelige i området.

3 Kontakt
Det er viktig å merke seg at informasjonen på dette kartet er basert på informasjon som er tilgjengelig i 2023. Kartet inneholder informasjon om 5 ulike tjenester og tjenester. Det er viktig å merke seg at informasjonen på dette kartet er basert på informasjon som er tilgjengelig i 2023.

4 Kontakt
Det er viktig å merke seg at informasjonen på dette kartet er basert på informasjon som er tilgjengelig i 2023. Kartet inneholder informasjon om 5 ulike tjenester og tjenester. Det er viktig å merke seg at informasjonen på dette kartet er basert på informasjon som er tilgjengelig i 2023.

5 Kontakt
Det er viktig å merke seg at informasjonen på dette kartet er basert på informasjon som er tilgjengelig i 2023. Kartet inneholder informasjon om 5 ulike tjenester og tjenester. Det er viktig å merke seg at informasjonen på dette kartet er basert på informasjon som er tilgjengelig i 2023.

Hovedfunn Fra veterinærans perspektiv

Jeg opplever det som krevende å sikre en forsvært veterinærnærhet

Det er viktig å merke seg at informasjonen på dette kartet er basert på informasjon som er tilgjengelig i 2023. Kartet inneholder informasjon om 5 ulike tjenester og tjenester. Det er viktig å merke seg at informasjonen på dette kartet er basert på informasjon som er tilgjengelig i 2023.

Jeg strekker meg langt for dyra, på bekostning av min egen helse

Det er viktig å merke seg at informasjonen på dette kartet er basert på informasjon som er tilgjengelig i 2023. Kartet inneholder informasjon om 5 ulike tjenester og tjenester. Det er viktig å merke seg at informasjonen på dette kartet er basert på informasjon som er tilgjengelig i 2023.

Jeg må prioritere hvor jeg trengs mest

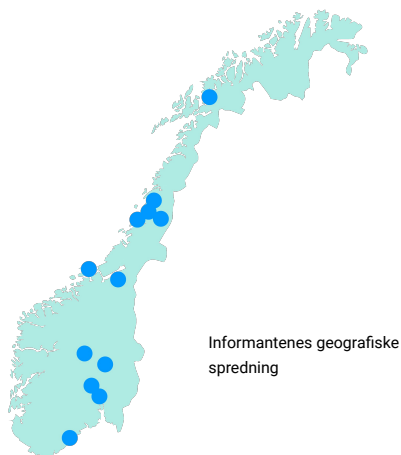
Det er viktig å merke seg at informasjonen på dette kartet er basert på informasjon som er tilgjengelig i 2023. Kartet inneholder informasjon om 5 ulike tjenester og tjenester. Det er viktig å merke seg at informasjonen på dette kartet er basert på informasjon som er tilgjengelig i 2023.

Jeg opplever at admin-oppgaver er krevende å få tid til

Det er viktig å merke seg at informasjonen på dette kartet er basert på informasjon som er tilgjengelig i 2023. Kartet inneholder informasjon om 5 ulike tjenester og tjenester. Det er viktig å merke seg at informasjonen på dette kartet er basert på informasjon som er tilgjengelig i 2023.

Lesbar versjon av kartet finnes her:
[Nåværende brukerreise](#)

Fase 2 og 3: konseptualisering og validering

Informantenes geografiske
spredning

Mål: Berike kunnskapsgrunnlaget og validere konseptet.

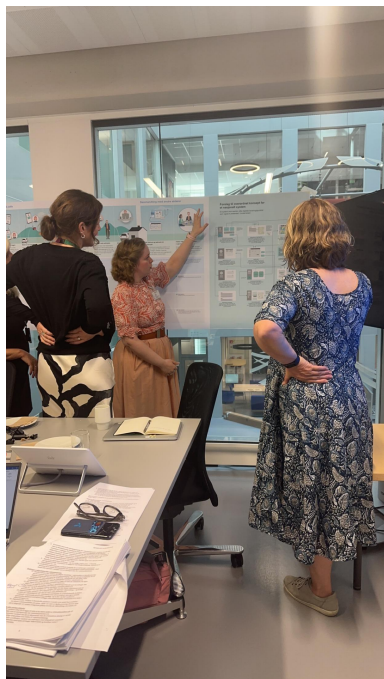
I denne delen av prosessen har vi utarbeidet konsept og tidlige prototyper til brukertesting av et digitalt system for veterinærtjenesten. For å utforme den tidlige prototypen, har vi tatt utgangspunkt i behovene beskrevet i fase 1 av prosjektet, samt innspill til løsning som har dukket opp i løpet av innsiktsarbeidet.

Aktiviteter:

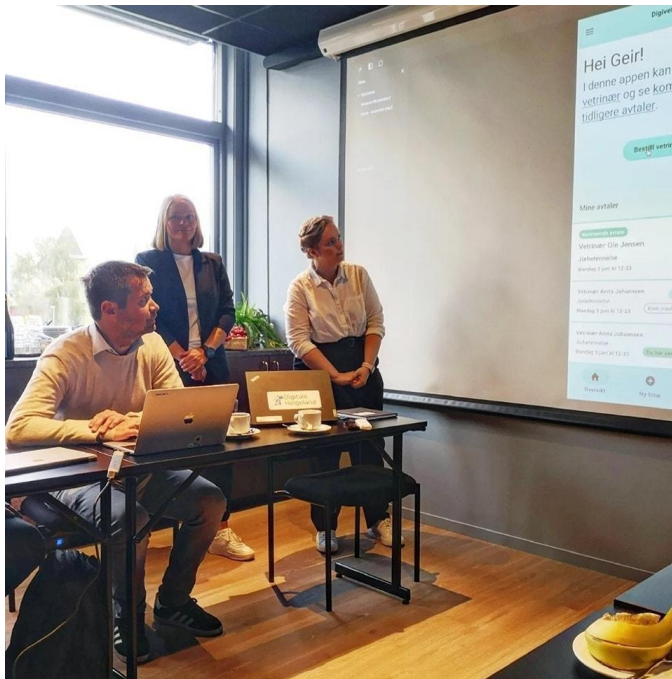
- 4 intervjuer og tester med kommuner
- 6 intervjuer og tester med veterinærer
- 3 intervjuer og tester med bønder
- Møte med alle statsforvalterne og Landbruksdirektoratet
- Møter med Veterinærforeningen
- Møte med Landbruksdirektoratet og Animalia
- Samtaler og verksted med Animalia/Dyrehelseportalen
- Samtale med Landbrukets dataflyt og AgriAnalyse
- Møte med Digitaliseringsdirektoratet

Møter og verksteder

Presentasjon for Landbruks- og matdepartementet

Presentasjon for Landbruks- og matministeren

Verksted med Animalia

Konseptet

Grunnlag for testene

Overordnet om konseptet

Bonde

- Bestiller veterinær digitalt

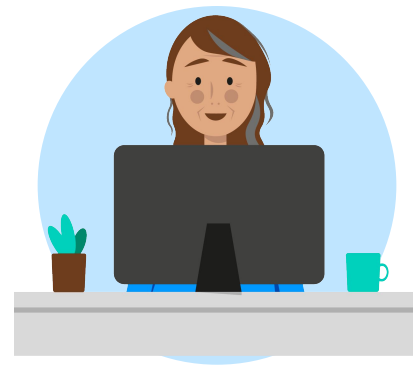
Veterinær

- Mottar oppdrag - prioriterer oppdragsliste og reiserute
- Setter opp vaktlister
- Sender inn vaktliste til kommune
- Sender søknad om reisetilskudd til Landbruksdirektoratet

Kommune

- Får oversikt over data for å kunne bidra med rekruttering av veterinærer

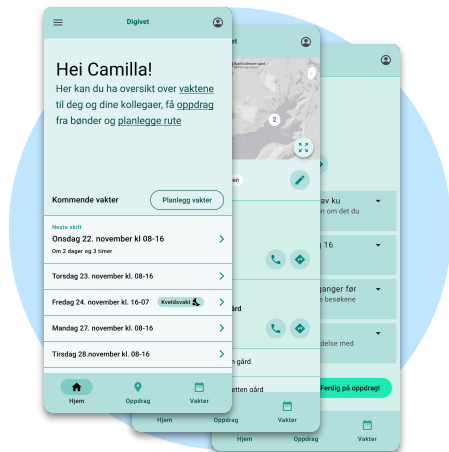

Statsforvalter og Landbruksdirektoratet

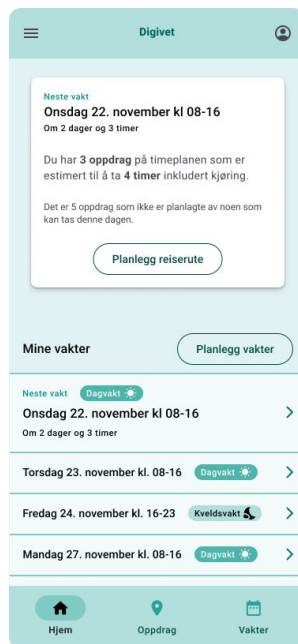
- Får oversikt over data

Om konseptskissene

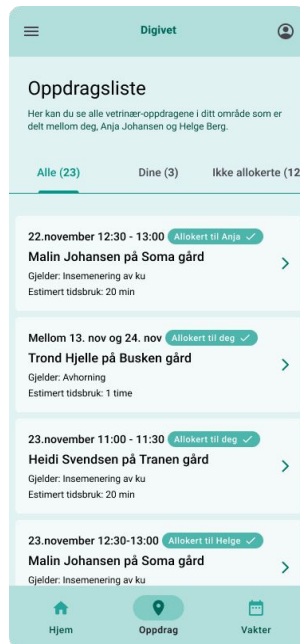
For å kunne få innspill og ha en diskusjon rundt mulig løsning, har vi skisset ut konseptet. Skissene har fungert som et verktøy for å støtte samtalen og for å kunne validere om konseptet vil kunne ha verdi for brukerne. Hensikten med skissene har ikke vært å lage ferdig design av løsningen, men å avdekke og validere behov.

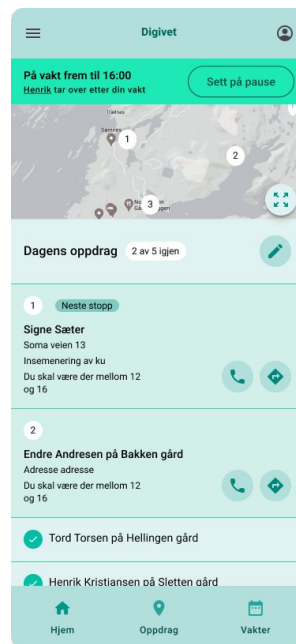
Utdrag av skisser for veterinær

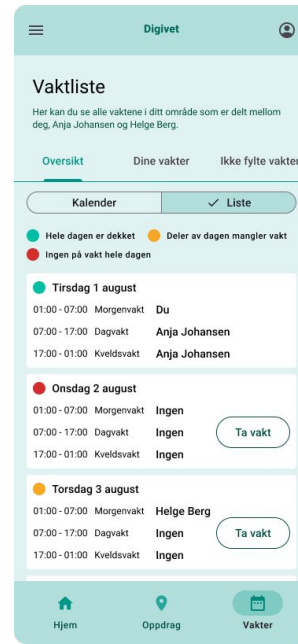
Forside

Oppdragsliste

Oppdragsliste og reiserute

Vaktliste

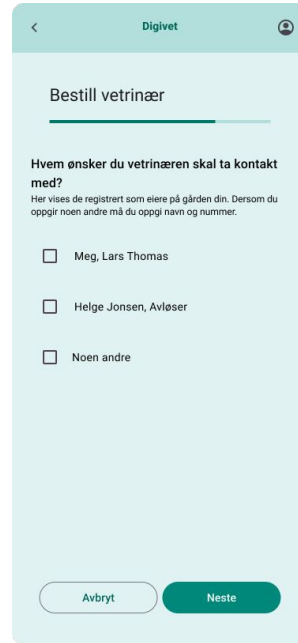
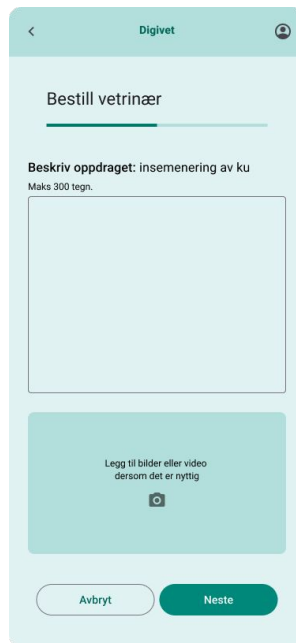
Utdrag av skisser for bonde

Forside

Bestillingsløp

Utdrag av skisser for kommune

Digivet Hattfjelldal kommune

Vaktdistrikt Vefsna (alt mellom Hattfjelldal, Grane og Trøfros kommune) Offisiell kart

Opplagning i ke: Opplagning Dager uten dekning Vaktlister Anvik Anvik

September 18 dager 4 dager 4 dager
 Oktober 13 dager 2 dager 7 dager
 November 4 dager 15 dager

Gjelder: Mer Tidsskudd: Mer Utstyr: Mer
 September 22 September 348 000 kr September off tilgjengelig

Veterinærer

Jan Olav Hansen Susendalen
 Vakten neste 30 dager: 30%
 Opplagning neste uken: 2

Karl Normann Susendalen
 Vakten neste 30 dager: 120%
 Opplagning neste uken: 23

Karl Tennesen Susendalen
 Vakten neste 30 dager: 120%
 Opplagning neste uken: 23

Marie Dahl Ressetstet
 1 hestekapergemengde

Vaktlister

Denne uken 1 måned 6 mnd Neste året

Jan er allikevel 140%
 Karl er allikevel 100%
 1 vakt er ikke allikevel til noen Finn andre veterinærer

Vakt 1 **Vakt 2** **Vakt 3**

Mandag Karl Jan Karl
 Tirsdag Karl Jan Karl
 Onsdag Karl Jan Karl
 Torsdag Ingen Jan Jan
 Fredag Jan Jan Jan

Forside

Digivet Hattfjelldal kommune

Søk etter tilgjengelige veterinærer

Søk på veterinær Velg periode

August 2023

18 Aug Mia Jensen Trigenging Se profil Send forespørsel
 20 Aug Robert Larsen Trigenging Se profil Send forespørsel
 22 Aug Helene Ottesen Trigenging Se profil Send forespørsel
 28 Aug Karl Tennesen Trigenging Se profil Send forespørsel

September 2023

4 Aug Siri Jensen Trigenging Se profil Send forespørsel
 10 Aug Siri Jensen Trigenging Se profil Send forespørsel

Finn veterinær

Digivet Hattfjelldal kommune

Veterinærer

Jan Olav Hansen Susendalen
 Vakten neste 30 dager: 30%
 Opplagning neste uken: 2

Karl Tennesen Susendalen
 Vakten neste 30 dager: 120%
 Opplagning neste uken: 23

Marie Dahl Susendalen
 Vakten neste 30 dager: 120%
 Opplagning neste uken: 23

Opplagning Se til opplagning

Rushette gjeld Vakt Veterinær Stadus
 innlevering 19.08.23 Karl Tennesen TILBAK
 Rushette gjeld Vakt Veterinær Stadus
 innlevering 19.08.23 Karl Tennesen TILBAK
 Rushette gjeld Vakt Veterinær Stadus
 innlevering 19.08.23 Marie Dahl TILBAK
 Rushette gjeld Vakt Veterinær Stadus
 innlevering 19.08.23 Karl Tennesen TILBAK

3 vakter mangler veterinær Finn andre veterinærer

Denne uken 1 måned 6 mnd Neste året

Følgende uke Neste uke

Vakt 1 **Vakt 2** **Vakt 3**

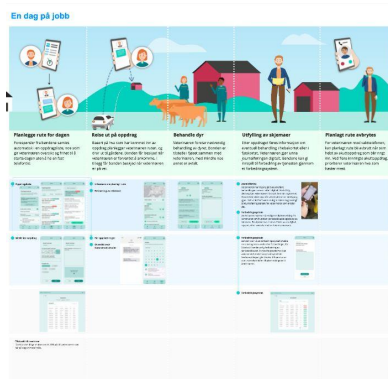
Ma 12 Marie Karl
 Ti 13 Jan Olav Jan Olav
 On 14 Jan Olav Karl
 To 15 Karl Jan Olav
 Fr 16 Karl Marie
 Le 17 Karl Marie
 So 17 Karl Marie

Logg til vakt

Ditt vaktdistrikt hadde 7 vakter uten bemanning Se utvalgning

Vaktliste

Konseptet i fremtidig brukerreise

Som en del av prosessen har vi testet å legge inn skissene i den fremtidige brukerreisen. Dette har vært et verktøy for å se hvor i reisen de ulike funksjonene treffer, og for å tenke hvordan de ulike elementene ved behov kan brytes opp. Vi hadde med kartet i en workshop med Animalia/Dyrehelseportalen for å utforske hvor det ligger lavthengende frukter, og om noe eller alt av funksjonaliteten kan bo i Dyrehelseportalen.

Funn

fra intervjuer, tester og møter

Funn 1

Løsningen må være enkel og smart i bruk

Det er viktig at løsningen ikke blir nok et system for veterinærene og bøndene. Det er mye dobbeltrapportering i dag, og det finnes veldig mye data i ulike systemer.

- Arbeidsflyten for både bonde og veterinær blir enklere om flest mulig oppgaver løses på ett sted, slik at de ikke trenger å hoppe unødvendig mellom ulike systemer.
- Gjenbruk av data vil bidra til å redusere eller helt fjerne dobbeltrapportering og vil sikre at data i ulike systemer er konsistent.
- Terskelen for å ta i bruk løsningen blir lavere om den er integrert i en løsning både bøndene og veterinærene allerede bruker, som f.eks. Dyrehelseportalen.
- Det må være enkelt for bonden å melde inn oppdrag, på en måte som passer inn i arbeidsflyten deres.

Funn 2

Hasteoppdrag burde ringes inn

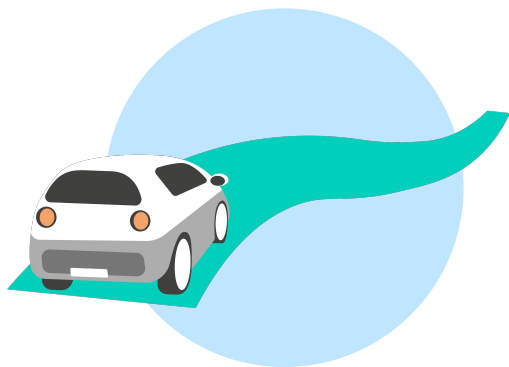

Ved hasteoppdrag trenger veterinæren å raskt kunne danne seg et bilde av situasjonen. Veterinæren har gjerne behov for å stille bonden spørsmål om symptomer og sykdomsforløp, for å kunne ta en vurdering av både kritikalitet og mulig behandling. For bonden er det også en trygghet å kunne snakke med veterinæren og vite at veterinæren er raskt på vei.

- Det er viktig at hasteoppdrag fortsatt kan ringes inn.
- Veterinæren må enkelt kunne legge inn oppdrag selv i oppdragslisten når oppdrag ringes inn.

Funn 3

Planlegging av reiserute kan bidra til tidlig datafangst

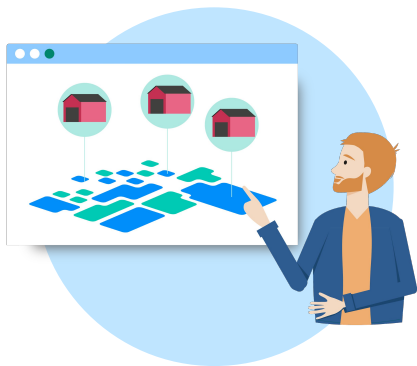

I dag brukes ulike verktøy for å planlegge reiserute. For de som har vært lenge i et distrikt, planlegges ofte reiseruten basert på erfaring. Allikevel brukes ofte verktøy som GPS, Google maps og 1881 for å få estimert kjøretid.

- Løsningen burde generere forslag til reiserute, som veterinæren kan manuelt overstyre.
- Oppdragslisten må kunne justeres i ettertid hvis det oppstår en akutt situasjon eller hvis veterinæren har behov for å endre rekkefølge på oppdragene.
- Veterinærene registrerer søknad om reisetilskudd i Dyrehelseportalen. Reiseruten burde være koblet opp mot Dyrehelseportalen, slik at man starter utkast til søknad om reisetilskudd *før* man reiser ut på oppdrag

Funn 4

Nye veterinærer trenger å lett få oversikt

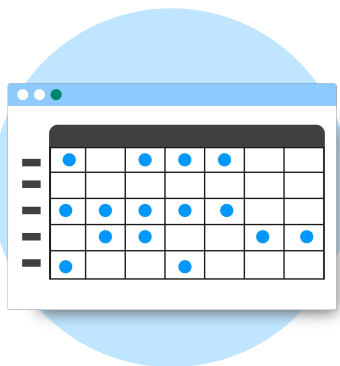
Nye veterinærer får ikke nødvendigvis en oversikt over antall gårder, hvor de er plassert og hva slags produksjon de driver med.

Veterinærene kan få utdelt papirkart fra kommunen, men det varierer hvor oppdaterte disse er. Med lokale dialekter som kan være vanskelig å forstå, kan det også være krevende å få notert seg riktig sted, navn osv. når bøndene ringer inn oppdrag.

- Veterinærene burde ha en oversikt over antall gårder i sitt distrikt, hvor de ligger plassert og hva slags produksjon de driver med.

Funn 5

Prosessen med å sette opp vaktliste kan forenkles

Vaktlistene settes opp på ulike måter i ulike vaktdistrikt, men mange bruker Landbruksdirektoratets skjema. Det varierer hvor langt frem i tid man setter opp vakter, fra én måned til ett år av gangen. I tillegg har mange faste dager de jobber.

- Løsningen må være oversiktlig og kunne vise vakter planlagt frem i tid.
- Løsningen kan generere forslag til vaktliste, basert på fjorårets liste. Forslaget må kunne overstyres.
- Det må være smidig å sende vaktlisten direkte til kommunen fra løsningen.
- Alle veterinærene må ha tilgang til å se vaktlisten, men det kan styres hvem som har redigeringstilgang.
- Vaktlisten må kunne redigeres i ettertid, og burde inneholde oppdaterte satser hvis man stepper inn for en annen veterinær ved sykdom.

Funn 6

Veterinærtjenesten trenger en god totaloversikt

I dag finnes det ikke en god totaloversikt samlet på ett sted, som viser belastning på veterinærene over tid. Det vil si at kommunen ikke vet hvor mange oppdrag som meldes inn i løpet av et år. Det finnes heller ingen oversikt over hvor mange veterinærer som nærmer seg pensjonsalder, kontra hvor mange som blir utdannet hvert år.

- Statistikk om antall oppdrag burde deles med kommunen.
- Løsningen burde gi direktoratet en totaloversikt over antall veterinærer og hvor mange som nærmer seg pensjonsalder.
- Bonden og veterinæren må kunne gi samtykke til hvor mye data de ønsker å dele.

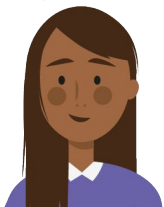

Mulige gevinster og effekter

Redusere tidsbruk på administrative oppgaver

“Jeg har veldig trua på at samarbeidet mellom bonde, kommune og veterinær kan bli bedre. Og jeg tror dette er et godt verktøy for å planlegge vakter.”

- Veterinær

Korte ned telefontiden

I dag har mange veterinærdistrikt telefontid på rundt to timer per dag. Med en digital innmelding av tjenestebehov, kan telefontiden reduseres eller fjernes. Dette vil gjøre det mulig for veterinærene å bedre planlegge dagen, samt å komme raskere ut på oppdrag. Bonden vil også kunne melde inn oppdrag når det passer i arbeidsflyten, fremfor å vente til telefontiden.

Gjenbruke vaktliste

Ved å ha vaktlistene i et digitalt system, vil man kunne gjenbruke vaktlister fra tidligere og enkelt oversende listene til kommunen. For de som jobber faste dager, vil løsningen kunne bidra til å spare tid ved at systemet setter opp forslag til vaktliste basert på tidligere lister. I tillegg vil systemet kunne holde oversikt over hvem som har jobbet på røde dager tidligere.

Redusere tidsbruk på administrative oppgaver

"Hvis jeg først henger etter, kan det ta flere dager å ta det unna. Og da tar det så lang tid å legge inn. Det er kanskje feil å si dager, det kan ta enda lenger tid. Men det er nok forskjell på om du er ferdig kl. 16 eller kl. 20 også, og om man får unna alt etter endt arbeidsdag".

- Veterinær

Data føres kun én gang

Det går i dag mye tid på å føre samme data i flere systemer. Ved å bruke data på tvers av systemer, vil både bonden og veterinæren kunne bruke mindre tid på å logge data flere ganger. I tillegg blir informasjonen konsistent og strukturert, slik at man får data av høy kvalitet. Strukturerte data vil gjøre informasjon mer søkbar og vil tilrettelegge for bruk av automatisering og kunstig intelligens, forenkle integrasjoner og gjøre det enklere å dele data.

Utgning av reiseregning

Ved at veterinæren kan starte tidlig i arbeidsforløpet med å lage utkast til søknad om reisetilskudd, blir det mindre arbeid til slutt med å korrigere og sette opp oppdragslisten. Ved å koble data som allerede finnes på oppdragslisten, vil det også være mindre behov for å fylle inn data flere ganger.

Økt mulighet for å planlegge

“Jeg synes den var rask og enkel og oversiktlig, hvert fall hvis vi kan legge inn flere oppdrag på en gang. For systemet ivaretar at man kan planlegge mer. Så det vil bidra til å bedre dyrevelferden”.

- Melkebonde

Melde flere oppdrag samtidig

I dag er det vanskelig for veterinærene å planlegge hvor lang tid et besøk tar, fordi bonden ofte kommer med flere oppdrag når veterinæren er på plass. Det vil være lettere for veterinærene å estimere hvis bøndene melder inn flere oppdrag samtidig. Det vil i tillegg gjøre det enklere for bonden å planlegge og holde oversikt over hvilke oppdrag som er meldt inn. Dette vil være spesielt verdifullt ved samdrift.

Melde inn oppdrag fortløpende

Løsningen vil gjøre det lettere for bonde å melde inn med en gang man oppdager at noe er galt eller at man trenger et rutineoppdrag, i stedet for at man må vente til neste morgen. Dette reduserer risikoen for at bonden glemmer å melde inn oppdrag til rett tid.

Nye veterinærer blir raskere operative

“Jeg bruker en blanding av Google og 1881. Det er ikke alltid Google viser helt, også får man bedre opp bygningene og gårdene på 1881”.

- Veterinær

Sette seg inn i et nytt distrikt

Det er utfordrende for nye veterinærer å skaffe seg en oversikt over antall gårder i vaktområdet, hvor de er lokalisert og hva slags produksjon de driver med. I tillegg kan det være krevende å forstå dialekten og lokale stedsnavn.

Å få hjelp til å sette opp forslag til reiserute vil gjøre det enklere å estimere tidsbruk til kjøring og å finne mest effektiv kjørerute. Nye veterinærer blir raskere operative ved at det går mindre tid på å manuelt søke opp ulike gårder i Google maps og 1881.

Sannsynligheten for at det oppstår misforståelser grunnet ulike dialekter minimeres også ved at bestillinger kommer inn skriftlig, fremfor muntlig.

Bruk av data for å predikere

“Det er nok høy snittalder på bøndene. Tradisjonelt har det vært en generasjonsskifte. Men det har vært en lang periode hvor produksjonen har blitt lagt ned i stedet for at nye tar over”.

- Veterinær

Rekruttering

Ved å ha en samlet oversikt over veterinærer i arbeid, vil det være mulig å vite hvor mange veterinærer på landsbasis som nærmer seg pensjonsalder. Dette er data som kan brukes i forbindelse med rekruttering til veterinærstudiet og i tiltak for å fremsnakke stordyrpraksis. For kommunen kan disse dataene brukes for å planlegge rekruttering av nye veterinærer og i lokale kampanjer rettet mot ungdommer, for å fremsnakke veterinærstudiet.

Næringsgrunnlag

Løsningen vil kunne samle inn antall oppdrag som gjennomføres på ett år. Disse dataene kan f.eks. brukes for å forutsi konsekvensene av at en gård legger ned driften, og hvordan dette vil påvirke næringsgrunnlaget i et veterinærdistrikt.

Bedre forvaltning av veterinærtjenesten

En av de tingene vi opplever som frustrerende er stimulerings-tilskuddet. (...) Vi kan ikke definere oss som næringssvak kommune, selv om vi har store problemer her også. Det er lange avstander, som gjør at veterinæren kanskje ikke rekker så mange oppdrag på en dag.

- Kommune

Mer effektiv forvaltning

Tilgjengelige og oppdaterte data vil bidra til tidsbesparelse hos Landbruksdirektoratet knyttet til fordeling, utbetaling og rapportering av tilskudd.

Bedre oversikt over vaktområdene og vaktorganiseringen

Som hjelpemiddel i organiseringen av veterinærvakten, etterlyser kommunen digitale kartverktøy som angir f.eks. grenser mellom vaktområder, vaktområder, hvordan husdyrprodusentene er lokalisert i vaktområdet og næringsgrunnlag i vaktområdet.

Dette vil også frigi tid som Landbruksdirektoratet i dag bruker på henvendelser fra kommuner om å få tilgang til kart.

Økt felles situasjonsforståelse

“Da vil jeg jo kunne se hva som er belastningen her og nå. Og om det er noe jeg kan bidra med for å ta ned køen. Være med å planlegge som arbeidsgiver”.

- Kommune

Kommunen får oversikt over tilstanden på tjenesten

Antall oppdrag i distriktet per måned kan brukes for å holde oversikt over rekrutteringsbehovet over tid. I tillegg kan dataene brukes når kommunen skal rekruttere en ny veterinær, ved at de har bedre oversikt over type oppdrag de trenger å få dekket.

Bedre dialog mellom veterinær og kommune

Økt kunnskap om hverandre vil bidra til bedre dialog mellom veterinær og kommune. For kommunen vil dette være økt kunnskap om arbeidshverdagen til veterinærene. For veterinærene vil det være økt kunnskap om hvilke rammer kommunen har å forholde seg til.

Alternativer

forslag til ulike veier inn

Alternativ 0

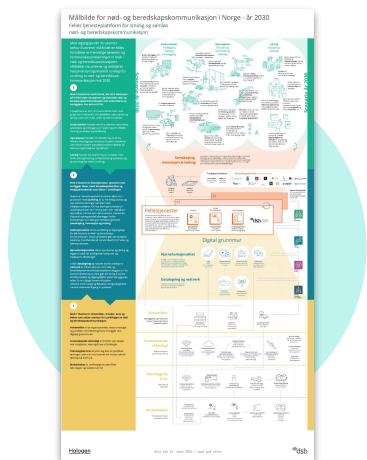
Fortsette som før

Nullalternativet i veterinærtjenesten vil være å fortsette som før. Alternativet vil ikke bidra til å forbedre hverdagen til hverken veterinærene, bøndene, kommunene eller Landbruksdirektoratet. Prosessene vil fortsette å være manuelle, tungvinte og lite brukervennlige. Kommunene vil ikke få noe bedre oversikt over tilstanden på tjenesten de forvalter. Ved å fortsette som før, vil tjenesten forbli sårbar og lite robust.

Alternativ 1

Målbilde for digitalisering i sektoren

Hvordan kan fremtidens tjenester innen landbrukssektoren og dyrehelse se ut? Det kan være utfordrende for oss mennesker å tenke utenfor rammene vi er vant til å jobbe med og innenfor. Det å snakke om hvordan fremtiden kan se ut, kan hjelpe oss med å heve blikket og se sammenhenger på tvers av de ulike tjenestene i sektoren. Strategisk fremsyn og scenarioutvikling er gode verktøy for å involvere bredt i en slik prosess. Gjennom fremtidsscenarioer kan vi utforske hva som er tenkelige, mulige, sannsynlige og ønskelige fremtider. En slik tilnærming hjelper oss å åpne for nye muligheter og minimere sannsynligheten for blindsoner, slik at vi kan ta kvalifiserte valg om ønsket målbilde for digitalisering i sektoren. Et målbilde vil kunne bidra til å skape en felles retning og historie om hvordan sektoren kan utvikle seg digitalt fremover.

Det finnes ulike eksempler på slike strategiske målbilder i andre sektorer, som f.eks. Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskaps målbilde for fremtidens nødnett (eksempel til venstre) og KS sitt verktøy

[Kommunesektoren mot 2050.](#)

Alternativ 2

Nasjonalt system for dataflyt og datadeling i landbrukssektoren

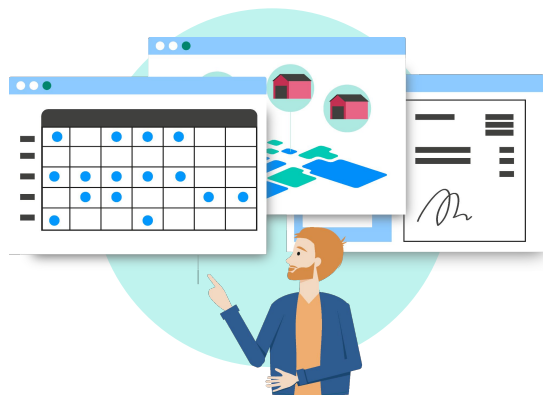
Datadeling og digitalisering trenger et løft i sektoren. Det finnes ulike initiativ for å dele og koordinere data, men tiltakene bærer i stor grad preg av å ha blitt jobbet med klattvis uten en overordnet plan. Landbrukets dataflyt og Dyrehelseportalen er eksempler på tiltak som bidrar positivt, men som ikke er eid av forvaltningen og som kun dekker deler av behovene.

Et sentralt nasjonalt system som kobler sammen ulike datakilder på tvers av hele sektoren, vil gi muligheten til å bruke dataene mer aktivt til f.eks. utforming av virkemidler. Deling av data må i større grad bli politisk styrt, for å sikre at alle fra veterinærene opp til Landbruks- og matdepartementet får tilgang til dataene de trenger.

Systemet bør bygges på nasjonale felleskomponenter som sikrer god skalerbarhet for fremtidige sammenhengende tjenester innen landbrukssektoren.

Alternativ 3

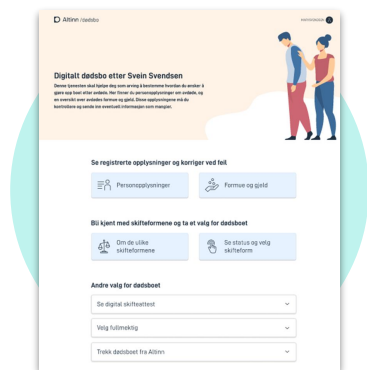
Nasjonalt samhandlingsverktøy for veterinærtjenesten

Det finnes ikke et helhetlig og overordnet digitalt system for veterinærtjenesten i dag. Et alternativ er å utvikle et system som eies av f.eks. Landbruksdirektoratet og som dekker de ulike behovene og funksjonene vi har utforsket i dette prosjektet. Viktige komponenter er da f.eks. bestilling, oppdragsliste, beregning av reiserute og vaktlisten.

Løsningen vil kunne inkludere en felles oversikt over tilstanden på tjenesten i hele landet, hvilke behov som er i de ulike distriktene, hvor mange veterinærer som nærmer seg pensjonsalder kontra hvor mange som utdannes til yrket. Systemet må sikre datadeling med de aktørene som har behov for data. Alternativet bør ses i parallell med Alternativ 1 og 2.

For direktoratet vil løsningen også kunne dekke forvaltningen av tjenesten, med fordeling av tilskudd, utsending av vedtak, utbetaling, få rapportering og kreve tilbake ubrukte tilskudd på en effektiv måte.

Direktoratet har også behov for et kartverktøy i tilskuddsforvaltningen. Her vil det være mulig å gjenbruke data fra kartene som deles med veterinærene for å lage reiserute og søknad om reisetilskudd.

Inkludering av veterinærvaktskjema er viktig for veterinærene, men vil også gi direktoratet et kontrollverktøy som de ikke har i dag.

I mentorordningen med oppstart i 2024, er det er uttalt mål å lage en pilot/MVP som skal koble sammen studenter og erfarne veterinærer. Denne komponenten kunne vært en del av et nasjonalt samhandlingsverktøy for veterinærtjenesten.

Det finnes flere eksempler på hvordan digitale tjenester har løst å koble sammen ulike aktører, funksjoner og behov. Digdir sitt prosjekt [Digitalt dødsbo](#) er et godt eksempel på hvordan en slik tjeneste kan bygges opp med nasjonale fellesløsninger.

Alternativ 4

Bestilling og oppdragsliste i Dyrehelseportalen

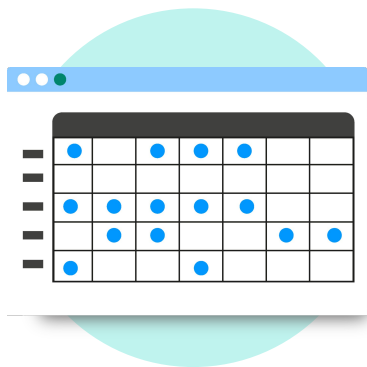
Dyrehelseportalen er et system de fleste veterinærer allerede forholder seg til, ved at de bla. søker om reisetilskudd gjennom denne løsningen.

Oppgavene som ligger i fasen *En dag på jobb* (bestille veterinær, sette opp oppdragsliste og reiserute), vil kunne bli implementert i Dyrehelseportalen relativt raskt. En stor fordel med å bruke en eksisterende løsning, er at vi ikke innfører enda et nytt system.

Dataene i Dyrehelseportalen deles i dag til en rekke aktører som har behov for disse. I en utvidelse bør kommunen, statsforvalteren og Landbruksdirektoratet i større grad få tilgang til data de har behov for.

Alternativ 5

Utvidelse av Dyrehelseportalens virkeområde

Dyrehelseportalen kan også brukes til å dekke vakt og administrasjon, i tillegg til å dekke funksjonene fra alternativ 3. Alternativet fordrer at Dyrehelseportalen utvider sitt scope, og det vil være behov for å utforske hvordan en slik utvidelse skal finansieres. For veterinærene vil det være fordelaktig at de kan løse flere av sine oppgaver på ett sted. Det vil også fordre at alle funksjonene oppleves som brukervennlige og intuitive, og at de snakker sammen med systemer Landbruksdirektoratet bruker.

Innen dette alternativet er det også mulig å utforske om Landbruksdirektoratet kan overta eierskapet for Dyrehelseportalen.

Alternativ 6

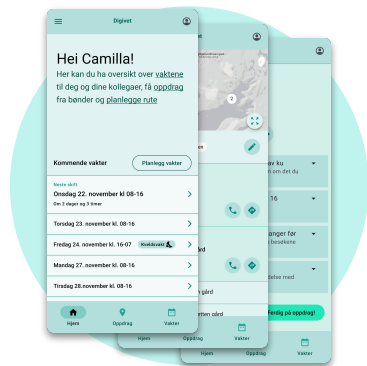
Journalssystem tilpasset produksjonsdyr

Det er behov for et journalsystem som er tilpasset praksis med produksjonsdyr, da dette ikke finnes i dag. I dette alternativet vil det være behov for å utforske mer hva veterinærene trenger fra et journalsystem for at det skal være brukervennlig og tilfredsstillende de lovpålagte kravene. Journalsystemet vil kunne inngå i alle de foregående alternativene, som et tillegg for å sikre at tjenestene veterinærene bruker er samlet på ett sted.

Alternativ 7

Utvikle et kommersielt nasjonalt system

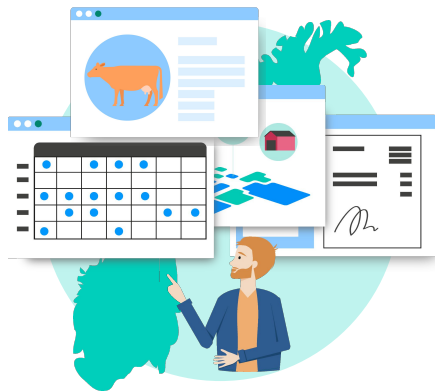

Et siste alternativ er å utvikle et kommersielt system som bruker Dyrehelseportalen som datakilde, og som deler data videre til aktører som trenger disse dataene.

Det vil være flere ulemper ved en slik løsning, f.eks. at løsningen blir nok et system som både veterinæren og bonden må forholde seg til. I tillegg vil det være en større kostnad ved utvikling av et nytt system enn ved å bruke eksisterende løsninger.

Ulike alternativer kan kombineres med hverandre

Unntatt alternativ 0, er det mulig og fordelaktig å kombinere flere av alternativene med hverandre og jobbe med disse i parallell. En slik tilnærming gjør at det ikke blir et svært gigaprojekt, men at man jobber i parallell med både målbildet, økosystem for dataflyt og datadeling - samtidig som det bygges gode tjenester som gir verdi for brukerne.

Forutsetninger

Forutsetning 1

Brukerperspektivet må ivaretas

Uavhengig av hvilket alternativ som blir utarbeidet videre, må brukerperspektivet bli ivaretatt. En prosess fra idé til løsning kan være lang, ha stor utskiftning av folk og gå gjennom mange runder med kompromisser. Faren for å miste forståelsen for brukerbehovene kan derfor være stor.

Vi anbefaler å fortsette med brukerinvolvering i det videre arbeidet. Både bøndene og veterinærene er i stor grad oppgavefokuserte når de bruker ulike systemer. Løsningen må derfor oppleves som brukervennlig, sikker og tilpasset arbeidsflyten man står i og oppgaven man skal løse. Når alt kommer til alt, bryr ikke brukerne seg om hvordan en tjeneste ser ut på baksiden, så lenge de møter en helhetlig og intuitiv front.

For å sikre kontinuitet, organisatorisk hukommelse og ivaretagelse av brukerperspektivet, anbefaler vi at Digitale Helgeland fortsatt er involvert i prosessen videre, og at det også videre involveres noen med spisskompetanse på brukerinvolvering. I tillegg må og ønsker Veterinærforeningen å være med for å løfte veterinærenes stemmer.

Forutsetning 2

Eierskap må avklares

Før videre utvikling settes i gang, må eierskap av løsningen avklares. Det må utforskes om forankringen kan skje trinnvis, slik at forankringen ikke trenerer prosjektet. I dette ligger hvem som skal drifte og forvalte løsningen. Det finnes en rekke eksempler på gode prosjekter med høyt engasjement som har stoppet opp, nettopp fordi avklaringen om eierskap ikke er gjort.

Videre er det en forutsetning å avklare hvilke data som er offentlig eid og tilgjengelige, og hvilke data det er behov å potensielt forskriftsfeste tilgang på. I dag er det en miks av hvem som sitter på hvilke data, og det trengs en kartlegging av hvor de bor og hvem som eier de. Dette er også en viktig forutsetning for å skape trygghet for både veterinærene og bøndene, spesielt hvis dataene skal brukes på smartere måter.

Uten disse avklaringene vil det være en svært stor sannsynlighet for prosjektet strander i det videre arbeidet.

Anbefalinger

til veien videre

Anbefaling 1

Utvikle et målbilde for digitalisering i landbrukssektoren

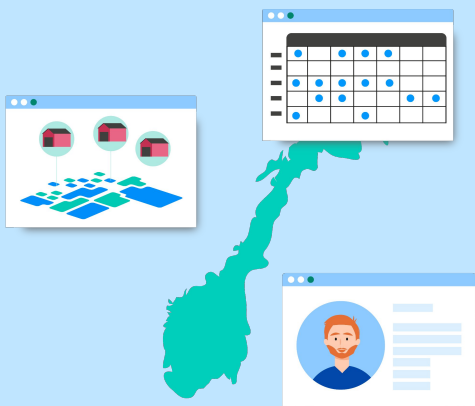
Det trengs en systematisk og systemisk kartlegging av hele landbrukssektoren, med spesielt fokus på digitalisering og dataflyt. I dag fremstår digitaliseringen fragmentert, noe som resulterer i at både bonden og veterinæren må forholde seg til en rekke ulike systemer. Alle systemene kan ikke og burde ikke nødvendigvis bli koblet sammen, men det er viktig å ha en oversikt over hvor det er både hensiktsmessig og strategisk å koble sammen løsninger.

Vi anbefaler derfor å lage et målbilde for digitalisering i sektoren, slik at det er mulig å jobbe mer målrettet, helhetlig og strategisk med digitalisering i årene fremover. Dette inkluderer også å se på hva som er nødvendig av regelverksutvikling for å sikre gode tjenester i fremtiden. Det ligger potensielt store gevinster i å samkjøre og utnytte eksisterende data bedre, men disse fellesløsningene oppstår ikke av seg selv i det private markedet.

Anbefaling 2

Utvikle et nasjonalt system

Det er behov for å ta et krafttak for digitalisering i landbrukssektoren. Betydningen av gode tjenester og bruk av data vil ikke bli mindre på sikt. Vi anbefaler derfor å utforske mulighetene for Alternativ 2: Nasjonalt system for dataflyt og datadeling i landbrukssektoren, og Alternativ 3: Nasjonalt samhandlingsverktøy for veterinærtjenesten. Disse bør ta sikte på å erstatte en del eksisterende analoge og digitale løsningene ut mot veterinærene og bøndene. På baksiden av løsningene kan dette godt innebære at ulike løsninger og dataflyter kobles sammen. Det viktigste vil være å skjule “rotet” for brukerne, slik at løsningen de forholder seg til er brukervennlig og intuitiv.

I denne prosessen vil det være viktig å utforske gjennom prototyper og piloter, slik at man kan teste og iterere raskt. Å ha brukerne involvert vil være essensielt, samtidig som det er mulig å finne hva som er både teknisk mulig og hensiktsmessig.

Anbefaling 3

Utvide Dyrehelseportalen på kort sikt

Brukerne trenger noe som gir verdi på kort sikt. Å utvikle konseptet i Dyrehelseportalen vil gjøre at brukerne relativt raskt kan få noe som gir verdi. Bruk av eksisterende systemer vil gjøre at det ikke blir nok et system som både bonden og veterinæren må forholde seg til. Siden bonden i dag ikke i noe særlig grad forholder seg til Dyrehelseportalen, kan Husdyrkontrollen som bonden bruker være en naturlig inngang. Dyrehelseportalen er allerede koblet til Husdyrkontrollen, men denne koblingen må forbedres. Samtidig er det viktig å tenke langsiktig, og å planlegge for hvordan dette kan inngå i et større, nasjonalt system på sikt.

Anbefaling 4

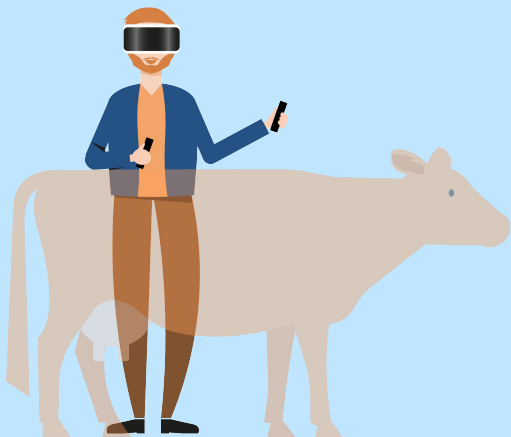
Utforske om løsningen også kan inneholde journalsystem

Journalsystemene som brukes til stordyrpraksis i dag er ikke tilpasset denne typen produksjon. Vi anbefaler å utforske muligheten for om et journalsystem for stordyrpraksis kan integreres i løsningen. I dette ligger å utforske fordeler og ulemper, og hva som må til for at en slik integrasjon vil bli best mulig for veterinærene.

Anbefaling 5

Utforske bruk av moderne teknologi

Det utvikles stadig ny teknologi som kan brukes for å forbedre veterinærtjenesten. Noen eksempler er:

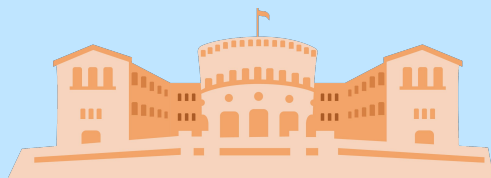
- Bruk av kunstig intelligens for å analysere vaktlister
- Bruk av kunstig intelligens til å analysere prøver
- Bruk av KI-modell for tale til tekst til å skrive journal på farten
- Fjernundervisning/veiledning og fjernbehandling

Samtidig gjøres det mye utforskning i andre sektorer som veterinærtjenesten kan hente inspirasjon fra, hvor helsesektoren er nærliggende å tenke på. Vi anbefaler å utforske videre hvilke behov hos både bonden og veterinæren som kan løses av å bruke moderne teknologi. Vi anbefaler ikke å starte med teknologien og lete etter behovene som kan dekkes, men heller å starte med behovene og så utforske hvilken teknologi som kan løse disse.

Anbefaling 6

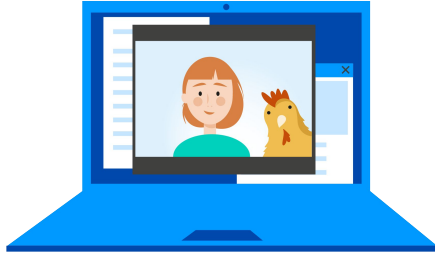
Utforske hvordan data kan brukes til utforming av politikk og virkemidler

Det finnes i dag store mengder data i sektoren, som brukes spesielt med tanke på matsikkerhet. Vi ser at det også er et potensial i å utforske hvordan dataene kan bidra til mer presise tilskuddsordninger, mer målrettet rekruttering og å predikere konsekvenser av f.eks. nedleggelse av gårder. Dataene må fremvises på en hensiktsmessig måte for å gjøre det mulig å bruke disse for både Landbruksdirektoratet og kommunene.

Veien videre

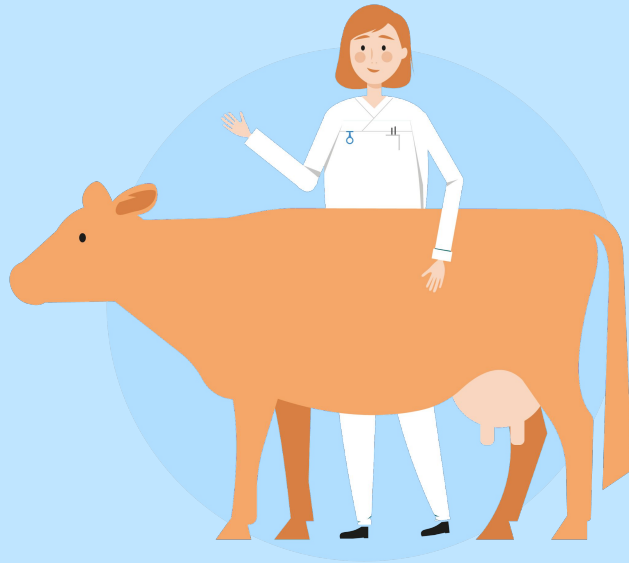
Veien videre

I det videre arbeidet er det viktig at ulike anbefalinger jobbes ut i parallell, slik at prosjektet ikke mister fart. Arbeid med et målbilde burde skje mens en annen del av prosjektet fortsetter med prototyping og pilotering av de konkrete funksjonene i konseptet.

Prosjektet har generert stor interesse og engasjement. Digitale Helgeland vil fortsette å presentere prosjektet i ulike arenaer for å skape enda bredere mobilisering, engasjement og driv i prosjektet. I tillegg ønsker Digitale Helgeland å være fortsatt involvert i prosjektet videre, nettopp for å sikre en kontinuitet og fortsatt videre brukerinvolvering.

For å få til de ulike anbefalingene, er det videre viktig at prosjektet får tilstrekkelig finansiering videre.

*Har du spørsmål?
Kontakt Camilla Falch på camilla.falch@digihelgeland.no*